

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaе, 1661

15 Canonis hæc ortum dabit, apocryphosque libellos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

admittitur hæc compensatio. Si autem perturbationi humana tribuitur, & menti tanto malo permota, nullo modo imitanda est.

2. ps. *Consuetudinis autem, vel constitutionis rigor nonnunquam relaxatur.*

C. II. ¶ *Quæ constitutiones valeant temperari, vel quæ non.*

Unde Leo Papa ait ad Rufinum Narbonensem episcop. epist. 90. ante cap. 7.

Sicut a quædam sunt, quæ nulla possunt ratione convelli, ita multa sunt, quæ aut pro necessitate temporum, aut pro consideratione ætatis oporteat temperari: illa consideratione b semper servata, ut in iis, quæ vel dubia fuerint, aut obscura, id noverimus sequendum, quod nec præceptis Evangelicis contrarium, nec decretis sanctorum Patrum inveniamur adversum.

DISTINCTIO. XV.

1. *Veniã de iure naturali, & constitutione, vel consuetudine hæcenus differimus, differentiam, qua invicem discernimus, assignantes, nunc ad ecclesiasticas constitutiones hylion vertamus, earum originem, & auctoritatem, prout ex libris sanctorum Patrum colligere possimus, breviter assignantes.*

C. I. ¶ *Quo tempore caperint canones generalium conciliorum.*

Canones e generalium conciliorum (ut Isidorus ait lib. 7. etymol. c. 16.) à temporibus Constantini ceperunt. In precedentibus namque annis persecutione fervente, docendarum plebium minime dabatur facultas. Inde Christianitas in diversas hæreses scissa est: quia non erat licentia episcopis in unum conveniendi, nisi tempore supradicti Imperatoris. Ipse enim dedit facultatem Christianis liberè congregari. Sub hoc etiam sancti patres in concilio Nicæno de omni orbe terrarum convenientes, juxta fidem Evangelicam & Apostolicam, secundum post Apostolos symbolum tradiderunt. ¶ Inter cætera autem concilia, quatuor æscimus venerabiles synodos, quæ totam principaliter fidem complectuntur, quasi quatuor Evangelia, vel totidem paradisi flumina. ¶ Harum prima Nicæna synodus cccxviii. episcoporum Constantino Augusto imperante peracta est: in qua Ariana perfidia condemnata blasphemiam, quam de inæqualitate sanctæ Trinitatis idem Arius asserbat, consubstantialiæ Deo patri Deum filium, eadem sancta synodus per symbolum definiit. ¶ Secunda synodus cl. Patrum sub Theodosio seniore Constantinopoli congregata est, quæ Macedonium, Spiritum sanctum Deum esse negantem, condemnans, consubstantialiæ patri & filio Spiritum sanctum demonstravit, dans symboli formam, quam tota Græcorum, & Latinorum confessio in ecclesiis prædicat. ¶ Tertia synodus Ephesina: prima cc. episcoporum sub juniore Theodosio Augusto edita est, quæ Nestorium, duas personas in Christo asserentem, juxta anathemate condemnavit, ostendens manere, i in duabus naturis unam Domini nostri IESU Christi personam. ¶ Quarta synodus Chalcedonenis dccc. sacerdotum sub Martino principe habita est, in qua Eutychem unam naturam pronunciantem, & ejus defensorem Dioscorum, quondam Alexandrinum episcopum, & ipsum rufus Nestorium cum reliquis hæreticis una Patrum sententia damnavit, prædicans eadem synodus Christum Dominum de Virgine sic natum, ut in eo substantiam divinam, & humanam contineatur naturam. ¶ Hæc sunt quatuor synodi. principales, fidei do-

a *Pann. in prologo. c. 11. Ordo verborum non restitutus ob gl. b. conditione] orig. c. Pann. l. 2. c. 104.*

ctinam plenissimè prædicantes. Sed & si qua sunt concilia, quæ sancti patres spiritu Dei pleni sanxerunt, post istorum quatuor auctoritatem, omni manent fidei vigore: quorum gesta in hoc opere conferta continentur. ¶ Synodus autem ex græco interpretatur comitatus, vel cætus. Concilii 2. verò nomen tractum est ex more Romano. Tempore enim in quo cause agebantur, conveniebant omnes in unum, communicare intentione tractabant. Unde concilium à communia intentione didum: quasi consilium; consilium, quasi confidium, d. in l. literam transeunte; vel concilium didum est à communi intentione: eò quod in unum dirigant omnem mentis obtutum. Cilia enim oculorum sunt: unde qui fibimet dissentiant, non agunt concilium, quia non consentiunt in unum. Cætus verò conventus est, vel congregatio, à cõsũdo, id est, à conveniendo in unum. Hinc etiam conventus est nuncupatus, eò quod ibi homines conveniunt in unum: sicut à conventu cætus dicitur, sic & concilium à societate multorum in unum.

¶ *Caput hoc habetur etiam in conciliorum collectione Isidori ante ipsius præfationem, non autem in codice bibliothecæ Deminiense: in quo rursus usque ad versiculum, Inter cætera, ponitur etiam (quemadmodum & in alio) ante initium concilii Nicæni.*

2. ¶ *Manere] In plerisque antiquis Gratiani exemplaribus, & Isidori codice impressis, legitur, ut est emendatum. Sed in aliis eorundem manuscriptis, & impressis Gratiani legitur, manere in Christo duas naturas, & unam Domini nostri Iesu Christi personam.*

2. ¶ *Concilii verò] Apud Isidorum in lib. Etyml. locus hic mendose legitur. Verum in præfatione ejusdem Isidori editiæ Parisiensis conciliorum præfatione, quæ cum alijs quibusdam collata est, sic legitur. Concilii verò nomen tractum ex communi intentione, eò quod in unum dirigant omnes mentis obtutum. Cilia enim oculorum sunt: unde & qui fibimet dissentiant, non agunt concilium, quia non sentiunt unum. Cætus verò conventus est, vel congregatio, à cõsũdo, id est, conveniendo in unum: unde & conventus nuncupatus, quod ibi homines conveniant. Sicut conventus, cætus, vel concilium à societate dicitur multorum in unum. In Gratiani codicibus sunt multe varietates, ex quibus ea lectio retenta est, quæ visa est melior, quamvis adhuc aliquid fortasse desideretur.*

C. II. ¶ *De auctoritate quatuor conciliorum.*

De quatuor verò a concilio scribit B. Gte gorius, ita dicens. lib. 1. Registi, Epist. 24.

Sicut sancti Evangelii quatuor libros, sic quatuor concilia suscipere, & venerari me fateor; Nicænum, scilicet, in quo perversum Arianum dogma destruitur; Constantinopolitanum quoque: in quo Eunomii & Macedonii error convincitur; Ephesinum etiam primum, in quo Nestorii impietas judicatur; Chalcedonenis verò, in quo Eutychem, Dioscorique pravitas reprobat, tota devotione complector, integerrima approbatione, custodia: quia in his velut in quadrato lapide, sanctæ fidei structura confurgit, & cuiuslibet vitæ, atque actionis norma consistit. ¶ Quintum quoque concilium pariter venero, in quo epistola, quæ ibi dicitur, erroris plena reprobat; in quo Theodorus personam mediatoris, Dei & hominum in duabus substantiis separans, ad impietatis perfidiam occidisse convincitur, & in quo scripta quoque Theodorici, per quæ beati Cyrilli fides reprehenditur, a suo dementia prolata restantur. Cunctas verò, quas præfata veneranda concilia personas respiciunt, respuo; quas venerantur ample-

a. al. quoque.

tor: quia, dum universalis sunt consensu constituta, se, & non illa defruit, quisquis praesumat aut solvere, quos a religione aut a ligare, quos solvunt.

¶ Cuius libri? Apud B. Gregorium legitur: Et cuiuslibet vitæ, atque actionis existat, quisquis eorum soliditatem non tenet, etiam si lapis esse cernitur, tamen extra ædificium iacet. Quintum, &c. & in sequentibus significatur via illa capitula, quarum occasione nonnulli quantam synodum recipiant.

¶ Que c. concilia sancta Romana ecclesia suscipiat. C. III. ¶ De istis etiam Gelafius in concilio habito Roma cum 70. episcopis scribit, dicens.

¶ Antea d. Romana ecclesia post illas veteris testamenti & novi scripturas, quas regulariter suscipit, etiam has suscipi non prohibet: Sanctam synodum Nicenam cccviii. patrum, mediante Constantino Maximo Augusto, in qua Arius hæreticus condemnatus est: Sanctam synodum Constantinopolitanam, mediante Theodosio seniore Augusto, in qua Macedonius hæreticus debita damnationem excepit: Sanctam synodum Ephesinam, in qua Nestorius damnatus est consensu beatissimi Pape Celestini, mediante Cyrillo Alexandrinæ sedis antistite, & Arcadio episcopo ab Italia destinato: Sanctam synodum Chalcedonensem, mediante Mariano Augusto, & Anatolio Constantinopolitano episcopo, in qua Nestoriana, & Eutychniana hæreses simul cum Diotroco, ejusque complicitibus damnate sunt: sed & si qua sunt concilia à sanctis patribus hæc tenentur, post eorum quatuor auctoritatem & custodienda, & recipienda decernimus, & mandamus. ¶ Item nunc suscipiendum est de opusculis sanctorum patrum, quæ in ecclesia catholica recipiuntur. ¶ Opuscula beati Cypriani martyris, & Carthaginensis episcopi. ¶ Item opuscula beati Athanasii Alexandrinæ episcopi. ¶ Item opuscula beati Gregorii Nazianzenensis episcopi. ¶ Item opuscula beati Basilii Cappadociz episcopi. ¶ Item opuscula beati Ioannis Constantinopolitani episcopi. ¶ Item opuscula Theophili Alexandrini episcopi. ¶ Item opuscula beati Hilarii Pictaviensis episcopi. ¶ Item opuscula B. Ambrosii Mediolanensis episcopi. ¶ Item opuscula B. Augustini Hipponensis episcopi. ¶ Item opuscula B. Hieronymi presbyteri. ¶ Item opuscula beati Properi viri religiosissimi. ¶ Item epistolam beati Leonis Pape ad Flavianum Constantinopolitanum episcopum destinatam: cujus textum quisquam si usque ad unum jota distulerit, & non eam in omnibus venerabiliter receperit, anathema sit. ¶ Item opuscula, atque tractatus omnium patrum orthodoxorum, qui in nullo à sanctæ Romanæ ecclesiæ consensu deviarunt; nec ab ejus fidei & prædicatione se juncti sunt, sed communionis ipsius gratia Dei, usque ad ultimum diem vitæ participes fuerunt, legenda decernimus. ¶ Item decretales epistolæ, quas beatissimi Pape diversis temporibus ab urbe Romana, pro diversorum Patrum consultatione, dederunt, venerabiliter suscipiende sunt. ¶ Item gesta & sanctorum martyrum, qui multiplicibus tormentorum cruciatibus, & mirabilibus confessionum triumphantissimæ. Quis ita h. esse catholicorum dubitet, & majora eos in agonibus fuisse perpeffos, nec suis virtutibus, sed gratia Dei, & adiutorio universa tolerasset? Sed ideo secundum antiquam consuetudinem singulari causa in sancta Romana ecclesia non leguntur, quia & eorum, qui conscripserunt, nomina penitus ignoran-

tur, & ab infidelibus, aut idiotis & superflua aut minus apta, quam rei ordo fuerit, scripta esse putantur: sicut ejusdem Quirici, b. & Iulite: sicut Gregorii, aliorumque hujusmodi passiones, quæ ab hæreticis perhibentur conscriptæ. Propter quod, ut dictum est, ne vel levis subfannandi orietur occasio, in sancta Romana ecclesia non leguntur. Nos tamen cum prædicta ecclesia omnes martyres, & eorum gloriosos agones, qui Deo magis, quam hominibus noti sunt, omni devotione veneramus. ¶ Item vitæ Patrum, Pauli, Antonii, Hilari, & omnium eremitarum, quas tamen vir beatissimus scripsit Hieronymus, cum omni honore suscipimus. ¶ Item Actus beati Sylvestri, Apostolicæ sedis præfulis, licet ejus, qui conscripsit nomen ignoremus, à multis tamen in urbe Roma catholicis legi cognovimus, & pro antiquo usum multa hœc imitantur ecclesia. ¶ Item scripta de inventione S. Crucis Dominicæ, & alia scripta de inventione capitis beati Ioan. Baptistæ, novellæ quidem & revelationes sunt, & nonnulli cas catholici legunt. Sed cum hæc ad catholicorum manus pervenerint, beati Pauli d. Apostoli sententia præcedat, [Omnia probate, quod bipanost, tenete.] ¶ Item Rufinus vir religiosus plurimos ecclesiastici operis edidit libros, nonnullas etiam scripturas interpretatus est: sed quoniam beatus Hieronymus in aliquibus eum de arbitrii libertate notavit, illa sentimus, quæ prædictam beatum Hieronymum sentire cognovimus: & non solum de Rufino, sed etiam de universis, quos vir sapiens memoratus zelo Dei, & fidei religione f. reprehendit. ¶ Item Origenis nonnulla opuscula, quæ vir beatissimus Hieronymus non repudiat, legenda suscipimus: reliqua autem omnia cum auctore suo dicimus esse renuenda. ¶ Item Chronicon g. Eusebii Cæsariensis, atque ejusdem historici ecclesiastici libros, quavis in primo narrationis suæ libro reperit, & postea in laudibus, atque excolatione beati Basilii Magni conscripserit librum: propter eorum tamen notitiam singularem, quæ ad instructionem pertinent, usqueque non dicimus renuendos. ¶ Item Orofium vitæ eruditissimum collaudamus, quia valde nobis necessarium adversus Paganorum calumnias ordinavit historiam, miraque brevitate contextit. ¶ Item venerabilis viri Sedulii paschale opus, quod heroicis descripsit versibus, insigni laude proferimus. ¶ Item Iuveneci 3. nihilominus laboriosum opus non spernimus, sed miramur.

¶ Ceterum, quæ ab hæreticis, sive schismaticis conscripta, vel prædicata sunt, nullatenus recipit Catholica, & Apostolica ecclesia Romana. ¶ E quibus i. pauca, quæ ad memoriam venerunt, & à catholicis vitanda sunt, credimus esse subdenda. In primis Ariminensem synodum à Constantino Cæsare, Constantini filio congregatam, mediante Tauro præfecto, ex tunc & nunc, & usque in æternum consecutus esse damnatam. Item itinerarium nomine Petri Apostoli, quod appellatur sancti Clementis, lib. 8. k. apocryphum: Actus nomine Andree Apostoli, apocryphi. Actus nomine Philippi Apostoli, apocryphi. Actus nomine Petri Apostoli, apocryphi. Actus nomine Thomæ Apostoli, apocryphi. Evangelium nomine Thaddæi, apocryphum. Evangelium nomine Thomæ Apostoli, quo utuntur Mânichæi, apocryphum. Evangelium nomine Barnabæ, apocryphum. Evangelium nomine Bartholomæi Apostoli, apocryphum. Evangelium nomine Andree Apostoli, apocryphum.

a. al. ligare. b. al. religare. c. al. Quas scripturas. d. Burch. l. 1. cap. 1. h. cap. 1. Passor. l. 2. cap. 32. Polye. lib. 1. n. 22. e. al. pater. f. Anst. l. 6. cap. 133. g. fide, vel pro. i. cæcitate. orig. & Burch. Nicalaus in epistola impressa ad episcopos Galie, cujus nomen. [Quoniam] h. al. ista.

a. al. dictu. b. al. Cyrici. c. quadam relatione. orig. d. 1. Thessal. 5. e. al. diversi. orig. f. al. religiosi. g. al. Chronica. orig. h. al. proferimus. orig. i. Burch. l. 3. cap. 22. Ivo part. 4. cap. 67. Passor. lib. 2. cap. 123. k. decem. orig.

Evangelia, quæ fallavit Lucianus, apocrypha. Evangelia quæ fallavit Hyrcius, apocrypha. Liber de infantia Saluatoris, apocryphus. Liber de matritate Saluatoris, & de sancta Maria, & de obfetrice Saluatoris, apocryphus. Liber qui appellatur Pafiois, apocryphus. Libri omnes, quos fecit Lenticus b discipulus diaboli, apocryphi. Liber, qui appellatur, fundamentum, apocryphus. Liber, qui appellatur, thesaurus, apocryphus. Liber, qui appellatur, de filiabus Adæ, vel de Geneſe, apocryphus. Centimeterum de Christo Virgilianis compaginatum verſibus, apocryphum. Liber, qui appellatur, Actus Teclæ, & Pauli Apoftoli, apocryphus. Liber, qui appellatur, Nepotis, apocryphus. Liber proverbiorum, qui ab hæreticis conſcriptus, & sancti Xiſti d nomine ſignatus eſt, apocryphus. Revelatio, quæ appellatur Pauli Apoftoli, apocrypha. Revelatio, quæ appellatur Thomæ Apoftoli, apocrypha. Revelatio, quæ appellatur Stephani, apocrypha. Liber, qui appellatur tranſitus de ſanctæ Mariæ, apocryphus. Liber, qui appellatur penitentia Adæ, apocryphus. Liber Ogæ nomine gigantis, qui ab hæreticis cum dracone poſt diluvium pugnaſe perhibetur, apocryphus. Liber, qui appellatur reſtantem iacob ſi, apocryphus. Liber, qui appellatur penitentia Origenis, apocryphus. Liber, qui appellatur penitentia ſancti Cypriani, apocryphus. Liber, qui appellatur penitentia Iamnis, & Mambra, apocryphus. Liber, qui appellatur, fortes Apoftolorum, apocryphus. Liber Luſanæ g, apocryphus. Liber canonum Apoftolorum apocryphus. Liber Phyſiologos, qui ab hæreticis conſcriptus eſt, & B. Ambroſii nomine præſignatus, apocryphus. Hiſtoria Eufebii Pamphili, apocrypha. Opuscula Tertulliani h, ſive Africani, apocrypha. Opuscula Poſthumani, & Galli, apocrypha. Opuscula Montani, Prifcille, & Maximille, apocrypha. Opuscula omnia Fauſti Manichæi, apocrypha i. Opuscula alterius Clementis Alexandrini, apocrypha k. Opuscula Victorini Piſtaviensis l, apocrypha. Opuscula Fauſti Rhegiensis Galliarum, apocrypha. Opuscula Frumenti m, apocrypha. Epiftola IESV ad Agbarum regem, apocrypha. Paſſio Georgii, apocrypha. Paſſio Cyrici, & Iulite, apocrypha. Scriptura quæ appellatur, contradiſtictio Salomonis, apocrypha. Phylacteria omnia, quæ non Angelorum, ut illi conſingunt, ſed demonum magis artibus conſcripta ſunt, apocrypha. ¶ Hac, & omnia his ſimilia, quæ Simon magus, Nicolaus, Cerinthus, Marcion, Baſilides, Ebion, Paulus etiam Samofatenus, Photinus, & Bonofus, & qui ſimili errore defecerunt, Montanus quoque cum ſuis obſceniffimis ſequacibus, Apollinaris, Valentinus ſive Manichæus, Fauſtus n, Sabellius, Arius, Macedonius, Novatus, Sabbatius, Caleſtius o, Donatus, Euſtathius, Iovinianus, Pelagius, Iulianus, & p Latinensis, Calceſtius, Maximinus, Prifcianus q ab Hiſpania, Lampedius, Dioſcorus, Eutycheſ, Petrus, & alius Petrus, è quibus unus Alexandriam, alius Antiochiam maculavit, Acacius Conſtantinopolitanus, cum confortibus ſuis, nec non & omnes hæreſes r, quas

ipſi, eorumque diſcipuli, ſive ſchiſmatici docuerunt, vel conſcripſerunt, quorum nomina minime retinentur, non ſolum repudiata, verum etiam ab omni Romana, & Apoſtolica eccleſia eliminata, atque cum ſuis autoribus, auctorumque ſequacibus ſub anathematis indiſſolubili vinculo in æternum conſtemur eſſe damnata. ¶ Cæterum, ſi, qui libri in eccleſiaſticis officiis per annu circulum à nonnullis legantur (quod ritum illum Apoſtolica non reprobat, ſed ſequitur eccleſia) pro fidelium adificatione adnotandum cenſuimus. Quidam, quod in Septuageſima ponunt Pentateuchum 6 ulq; in xv, diem ante paſcha, xv, die ponunt Hieremiam uſque in cenam Domini. In cena Domini legunt tres lectiones de lamentatione Hieremix a [Quomodo ſedit ſola creata, &c.] & tres de tractatu ſancti Auguſtini 7, in Pfalm. 14. [Exaudi Deus orationem meam, & ne deſſeris.] & tres de Apoſtolo, ubi ait in epiftola ad Corinthios: [Conuentionibus b vobis in unum.] Secunda lectio ſic incipit, [Similiter & calicem poſtquam canavit.] Tertia, [De ſpiritalibus autem c nobis vos ignorare fratres.] In Paſche tres lectiones de lamentatione Hieremix, & tres de tractatu ſancti Auguſtini in Pfalmum 63. [Exaudi Deus orationem meam, cum deprecor.] & tres de Apoſtolo; ubi ait in epiftola ad Hebræos d, [Folite ingredi in illam requiem, &c.] Secunda lectio, [Omnia nomen quo pontifex, e.] Tertia, [De quo grandis nobis ſeruo.] In ſabbato ſancto tres lectiones de lamentatione Hieremix Prophetæ, tres de tractatu ſancti Auguſtini in eundem Pfalmum 63. [Exaudi Deus orationem meam, cum deprecor.] & tres de Apoſtolo, ubi ait in epiftola ad Hebræos, [Chriſtus ſi aſſiſtens pontifex futurum honorum.] Secunda lectio, [Vos enim reſtantem eſt.] Tertia [Umbræ enim g habens lex futurum honorum.] In Paſcha Domini homilia ad ipſum diem pertinentes, infra hebdomadam homiliaſ. In octavis 8 Paſche ponunt actus Apoftolorum, & epiftolaſ canonicas, & Apocalypſin ulque in octavas 9 Pentecoſtes. In octavis Pentecoſtes ponunt libros Regum, & Paralipomenon uſque in Calendas Auguſti. In Dominica prima menſis Auguſti ponunt Salomonem uſque in Calendas Septembris. In Dominica prima Septembris ponunt Iob, Tobiam h, Heſter, Eſdram uſque in Calendas Octobris. In Dominica prima menſis Octobris ponunt librum Machabæorum uſque in Calendas Novembris. In Dominica prima menſis Novembris ponunt Ezechielem, & Danielem, & minores prophetas uſque in Calendas Decembris. In Dominica prima menſis Decembris ponunt Eſaiam prophetam uſque ad m Natiuitatem Domini. In Natali n Domini legunt primum de Eſaiâ tres lectiones. Prima lectio, [Primo o tempore alleviata eſt terra Zabulon, &c.] Secunda, [Conſolamini p, conſolamini.] Tertia, [Conſurge q, conſurge.] Deinde leguntur ſermones, vel homiliae ad ipſum diem pertinentes. In natali ſancti Stephani homilia de ipſo die. In natali ſancti Ioannis ſimiliter. In natali Innocentium ſimiliter. In natali ſancti Sylveſtri ſimiliter. In octava natalis Domini homilia de ipſo die. Dominica prima poſt Natiuitatem Domini ponunt epiftolaſ Pauli uſque in Septuageſimam. In Epiphania lectiones tres de Eſaiâ. Prima lectio incipit, [Omnes, r ſcientes.] Secunda, [Surgit s, illuminare Hieruſalem.] Tertia, [Gaudet i gaudet in Domino.] Deinde leguntur ſermones, vel homiliae ad ipſum diem pertinentes.

a al. Eſtrius. al. Heſychius. b al. Lenticus. al. Lenticus. c abſt ab orig. d al. Sixti. e tranſitus, id eſt, aſſumptio. orig. f al. Iob. orig. g qui appellatur, laus Apoftolorum. orig. h Tertulliani apocrypha. Opuscula Laſantii, apocrypha. Opuscula Africani, apocrypha. orig. i Opuscula Commodiani, apocrypha. orig. k Opuscula Tacti, Cypriani, apocrypha. Opuscula Armelii, apocrypha. Opuscula Iyconii, apocrypha. orig. l al. Pitabionenſis. m al. Frumenti cæci. orig. n Africani. orig. o al. Calixtus. p Iulianus Calanenſis, Caleſtius nu, &c. orig. q orig. Prifcillianus ab Hiſpania, Neſtarius Conſtantinopolitanus, Maximus, Unicus, Lampetius. r hæretici, eorumque diſcipuli. orig. Burch. lib. 3. c. 222. Pro part. 4. cap. 63. Pannorm. lib. 2. cap. 90.

a Thren. 1. b i. Corin. 11. c i. Corin. 10. d Hebr. 4. e Hebr. 5. f Hebr. 9. g Hebr. 10. h al. octava. i al. octavam. k Iudith, Heſter. l Iob 1 libri. m al. iter in naturalem. n alter in vigilia natalis Domini. Burchard. & Iob. & ordo Romanus. o Eſa. 9. p Eſa. 40. q Eſa. 12. r Eſa. 15. s Eſa. 60. t Eſa. 61. ¶ Mandat.

1 ¶ Mandamus ¶ Poff hoc verbum in Decreto Gelafii sequitur continetur: Item opuscula beati Cypriani, &c. Sed Barchardus, & Ivo, & Pannormia ut Gratianus. Ac certe in toto hoc capite ut modis discrepant collectiones ab originali, ut iam certo facta non possit, que vera & pura sit Gelafii lectio, nec magno opere fieri merendum, si simul illa sint, que difficultatem faciunt. Quare obrem que acculis codicibus emendari poterant, ea sunt emendata: cetera loca partim indicata videretis, partim, quoniam omnes in dicitur in scriptum fuisse, labor hic ad libros adveniendi accuratior lectori est relictus.

2 ¶ Item gesta ¶ Hinc usque ad finem capituli omnia absunt a pluribus vetustis Gratiani codicibus: quod etiam Archidiaconus adnotavit. Sunt tamen epistolam Gelafii usque ad versicula. Ceterum qui libri, & apud Barchardum, & Ivo nem referuntur proxime post suspensa.

3 ¶ Iuvenii ¶ Antea legebatur, Item Vincentii, restituta est vera lectio ex Gelasio, Barchardo, & Ivo. De quo Iuvenio meminit B. Hieronymus in Catalogo.

4 ¶ De sancta Maria ¶ In collectione Isidori legitur, & de Maria, & de obsterice. Apud Barchardum, & de Maria, vel de Obsterice Salvatoris.

5 ¶ Ceterum ¶ Hinc usque ad finem, neque in collectione Isidori, neque in ulla veteri codice Gratiani eorum, que collata sunt invenitur. A verbo tamen, in Septuaginta ponunt, referuntur a Barchardo, & Ivo sine auctoris nomine, in Pannormia ex Gelasio cum lxx. epistolis. Fere autem omnia habentur sparsim in libro, qui ordo Romanus nominatur.

6 ¶ Pentateuchum ¶ Apud Ivo nem legitur, Heptateuchum, ut ultra quinque libros comprehendat librum Iosue, & Iudicum, que vix, ac librum computationum Beatus Hieronymus ad Lucianum scribens ait. Alii vero Heptateuchum appellant, ut sanctus Gregorius libro 7. in d. 2. epist. 48. & libro 10. epist. 22. & alibi, & Barchardus in prefatione in Hieroniam, & ordo Romanus, cap. de Septuaginta.

7 ¶ In Psalmum 54. ¶ sic etiam apud Ivo nem. In ordine Romanus, cap. de officio dicitur a cena Domini usque in octavas Pentecostes, & apud Barchardum legitur, in Psalmum 63. id est, Exaudi Deus orationem meam, cum deprecor. Item, in cap. de ordine in nocte Parasceves, Tres de tractatu sancti Augustini de Psalmis 63.

8 ¶ In octavis ¶ Ipsam diem octavam festam fuisse profertur nomine multitudine, id est octavas, notabitur infra de consecratione, dist. c. pronuntiandum.

9 ¶ In natali Domini ¶ Barchardus, & Ivo habent in vigilia natalis Domini, & ita in ordine Romano, cap. quod in festis, in Christi nomine, incipit ordo catholicorum librorum, qui in ecclesia Romana ponuntur. Pannormia autem habet ut Gratianus.

DISTINCTIO XVI

1 ¶ Pofflorum vero canones, qui per Clementem Pontificem Romanum, sicut quidam asserunt, dicuntur esse translatis sunt 1. quinquaginta.

2 ¶ Translati ¶ In titulo qui proponitur canonicis Apostolorum in collectione Isidori, & in concilio Stephani Papa 1111. (Cuius regnum patre Deus sedet, Cardinalis in sua canonum collectione) pro voce, translatis, habetur, prolatis. Dionysius cum. Exiguus nullam huius versum mentionem facit, & alibi scripsit sicut epistolam Clementis hoc modo citare, ex dictis Petri Apostoli per Clementem prolatis. ut auctor Episcopus, & alii.

C. I. ¶ Apostolorum canones Apostolicam dicuntur auctoritatem.

Hi non recipiendus, sed inter apocrypha deputatus. Isidorus scribit dicitur.

Canones 1 qui dicuntur Apostolorum, seu quia eisdem nec sedes Apostolica recepit, nec sancti Patres illis assensum praberunt, pro eo quod ab hereticis sub nomine Apostolorum compositi dignoscuntur, quamvis in eis utilia inveniantur, tamen ab auctoritate canonica, atque Apostolica eorum gesta confat esse remota, atque inter apocrypha deputata.

1 ¶ Caput hoc est in prefatione Isidori ad collectionem conciliorum, que ex bibliotheca ecclesie Tolosane descripta Romano missa est. Nam in illa que vulgata Isidori collectioni, de qua imitatio dicitur est, proponitur, contrarium patris videtur dici, & refertur infra. C. Placuit. hanc ad. dist. si modo idem est Isidorus.

C. II. ¶ Apostolorum canones sunt recipiendi.

Zepherinus autem eorum scribit episcopus per Scythiam constitutus, epist.

Sexaginta 1 sententias a Apostoli prescripserunt, cum aliis plurimis episcopis, & servandas censuerunt.

1 ¶ Sexaginta ¶ Ivo etiam, & auctor Pannormia habent. Sexaginta. Item, originale in margine. Sed in textu, Septuaginta. Polycarpus, Quinquaginta.

C. III. ¶ Exceptis quinquaginta capitulis, canones Apostolorum inter apocrypha deputantur.

Item Leo 1 Papa novus contra epistolam Nicetam ablati.

Clementis e librum, id est, Petri Apostoli itinerarium, & Apostolorum canones numerant Patres inter apocrypha, exceptis quinquaginta capitulis, que decreverunt orthodoxe fidei adiungenda.

1 ¶ Item Leo ¶ Hoc caput sumptum est ex responsione Humberti legati Leonis non ad libellum Nicetam presbyteri, & Menachii contra Latinos ditum, que Roma in monasterio sancte Marie verus, & in multis bibliothecis extat manuscripta. Merito autem potius citari Leo 1x, quod eius auctoritate & iussione Humbertus legatus sancti Apostolice ea scripserit.

C. IIII. ¶ Item vi. synodus, cap. 2.

Placuit e huic sancte synodo, ut amodo confirmata & rata sint canonum Apostolorum 83. capitula.

Epistola 1 Isidori in capite canonum.

Isidorus 2 servus Christi, lectori suo confervo. ¶ Propter eorum auctoritatem ceteris conciliis proponimus canones qui dicuntur Apostolorum, licet a quibusdam apocryphi dicantur, quoniam plures eos recipiunt, & sancti Patres eorum sententias synodali auctoritate roboraverunt, & inter canonicas posuerunt constitutiones. Item infra f. Primò quidem ordo, ut prædictum est, de celebrando concilio insertus habetur, & postmodum canonum Apostolorum, ac primorum Apostolicorum (id est, a sancto Clemente usque ad sanctum Sylvestrum) decretorum, atque diversorum conciliorum breviarum interponitur, sequens ordinem suum.

1 ¶ Epistola ¶ Hæc epistola ab Ivo ne vocatur prefatio in opus canonum, & est ea, que Isidori nomine est præposita totius conciliorum, licet in mensiore editione, in qua prior est Isidori collectio, nonnulla verba desiderantur. Est autem conscriptum hoc caput ex duobus locis illius prefationis. Nam verba illa Propter eorum auctoritatem, & cap. usque ad vers. constitutiones, non longe absunt ab initio. Reliqua vero sunt in extremo.

2 ¶ Isidorus servus ¶ In Pannormia est eodem modo

a Ivo part. 4. cap. 107. Pannorm. lib. 2. cap. 205. Polyc. l. 3. tit. 20.
b ad. præfixerunt. orig. c Ivo p. 4. c. 105. Pann. l. 2. cap. 124.
d al. regibus orthodoxis al. regibus orthodoxia. Ivo p. 4. c. 106. Pannorm. l. 2. c. 115. f. Ivo par. 4. c. 104. Pannorm. l. 2. c. 125.